

vrouwenraad

BESLIST FEMINIST

Gendernieuws uit Europa

2021, nr. 3

NEDERLANDSTALIGE VROUWENRAAD – MIDDAGLIJNSTRAAT 10, 1210 BRUSSEL

+32 2 229 38 19

www.vrouwenraad.be

INHOUD

Europese Unie

SOCIALE TOP VAN PORTO	2
BESLUITEN VAN DE EPSCO RAAD	2
De Europese Kindergarantie	3
Besluiten over telewerken	3
De sociaaleconomische impact van COVID-19 op gendergelijkheid	4
BESLUITEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten	5
Gendergelijkheid in STEM onderwijs en loopbanen	6
INTERESSANTE PUBLICATIES	7
De impact van telewerken op werknemers en de samenleving	7
De impact van de COVID19 op vrouwen en armoede van vrouwen	7
Verslag over langedurende zorg (2021)	7
Rapport over de adequaatheid van de pensioenen (2021)	8
Eurofound jaarboek 'Living en working in Europe 2020'	8
Convergentie op gebied van gendergelijkheid in de EU	8
En verder	9
RAAD VAN EUROPA	
10 JAAR VERDRAG VAN ISTANBOEL	10
GEC WERKGROEP 'MIGRANTENVROUWEN'	10
MAAK VAN GENDERGELIJKHEID IN HET RECHT EEN REALITEIT..	11

Europese Unie

Sociale top van Porto

Op 7 en 8 mei 2021 organiseerde het Portugese voorzitterschap van de Raad een conferentie op hoog niveau over de toekomstige sociaaleconomische ontwikkeling in de EU. Op deze [Sociale top van Porto](#) werd de versterkte uitvoering van de [Europese pijler van sociale rechten](#) besproken, met aandacht voor de uitdagingen in de context van de COVID-19 pandemie en de digitale en groene transitie, zoals: de creatie van meer en duurzame werkgelegenheid, innovatie en vaardigheden waarborgen door investeringen in onderwijs en een leven-lang-leren en het verdiepen van welvaartstaat, van sociale cohesie en sociale bescherming met aandacht voor armoedebestrijding, gendergelijkheid en gelijke kansen voor allen.

Er werden twee belangrijke documenten goedgekeurd: het [Actieplan voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten](#) ¹ en het [Porto Sociaal Engagement](#). Het Actieplan schuift drie globale prioriteiten naar voren die tegen 2030 gerealiseerd moeten zijn: een tewerkstellingsgraad van 78%, minstens 60% van de volwassenen volgt jaarlijks cursussen en minstens 15 miljoen mensen lopen niet langer met een risico op sociale uitsluiting of armoede.

In het [Porto Sociaal Engagement](#), nadien bekrachtigd door de Raad in een persmededeling over de [Verklaring van Porto](#), onderstrepen de Europese leiders het belang van Europese eenheid, van solidariteit en van sociale cohesie. Ze beloven te werken aan een sociaal rechtvaardig en duurzaam Europa waar niemand achtergelaten wordt, met: meer en betere banen voor iedereen, kwaliteitsvol werk, billijke lonen, meer investeringen in onderwijs en vaardigheden, minder ongelijkheid, sociale uitsluiting en armoede en met meer inspanningen om gelijkheid en rechtvaardigheid voor iedereen te bereiken, waaronder inspanningen om de genderkloven op gebied van lonen, werkgelegenheid en pensioenen te dichten.

Er zal ingezet worden op de versterkte implementatie van de Europese pijler van sociale rechten door de aanneming van passende wetgeving op niveau van de EU en de Lidstaten en door een versterkt monitoringproces. In de Verklaring verwelkomt de Raad ook het gezamenlijk voorstel van de Europese sociale partners over [alternatieve indicatoren ter aanvulling van het BBP](#) om de economische, sociale en ecologische voortgang te meten.²

Besluiten van de EPSCO Raad ³

De [EPSCO Raad \(14-15 juni 2021\)](#) nam meerdere voor gendergelijkheid belangrijke besluiten, o.m. over de Europese Kindergarantie, telewerken en de sociaaleconomische impact van de COVID-19 pandemie op gendergelijkheid. De ministers kregen een stand van zaken over meerdere wetgevingsvoorstellen, waaronder:

- 1) de [ontwerprichtlijn over toereikende minimumlonen](#) (28.10.2020). Het voorzitterschap presenteerde hierover een [voortgangsverslag](#). De ministers bespraken de knelpunten en de verbeteringen die ze verwachten om de verdere onderhandelingen te vereenvoudigen.

¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's; Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten; 04.03.2021; COM/2021/102 final; [EUR-Lex - 52021DC0102](#).

² In opvolging van de Sociale top van Porto bespraken de ministers op de [Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken \(14-15 juni 2021\)](#) de doelen en het monitoringproces van de Sociale Pijler op nationaal niveau in het kader van het Europees Semester.

³ Dit is de Raad 'Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken'

- 2) de [ontwerprichtlijn over loontransparantie](#) (4.3.2021) ter versterking van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid. Het [voortgangsverslag](#) bevat een samenvatting van de besprekingen tussen de Lidstaten en geeft mogelijke stappen aan om tot een akkoord te komen.
- 3) de [ontwerprichtlijn voor gelijke behandeling](#) (2.7.2008). Het voorzitterschap presenteerde het [voortgangsverslag](#) met een samenvatting van de besprekingen tussen de Lidstaten en met enkele voorstellen voor wijzigingen om tot een akkoord te komen.

Ze keurden ook meerdere verslagen en besluiten goed, waaronder: het [advies voor een herzien sociaal scorebord](#), met daarin nieuwe kernindicatoren voor de monitoring van de nieuwe 2030 kerndoelstellingen over tewerkstelling, opleiding en het terugdringen van armoede in de EU en de besluiten van het [verslag over langdurige zorg](#) (2021) en van het [verslag over de toereikendheid van de pensioenen \(2021\)](#).

De Europese Kindergarantie

De [aanbeveling over de Europese Kindergarantie](#) ⁴ beoogt sociale uitsluiting van kinderen te voorkomen en hun rechten en kansen te bevorderen. Om dit te bereiken moeten staten zorgen voor gratis of daadwerkelijke toegang tot essentiële diensten, waaronder: kwaliteitsvolle voor- en vroegschoolse educatie en opvang, onderwijs (m.i.v. schoolgebonden activiteiten), minstens 1 gezonde maaltijd per schooldag en kwaliteitsvolle gezondheidszorg. De overheid moet deze diensten zelf aanbieden of adequate uitkeringen voorzien zodat ouders of voogden van kinderen in nood ⁵ de kosten van deze diensten kunnen betalen.

Staten moeten ook de effectieve toegang van kinderen tot adequate huisvesting verzekeren en hiertoe het huisvestingsbeleid evalueren en gepaste maatregelen treffen m.i.v. het aanpakken van energiararmoede, het herbekijken van het sociaal huisvestingsbeleid en/of huisvestingssteun en het verlenen van prioritaire toegang tot sociale huisvesting of huisvestingssteun voor daklozen kinderen en gezinnen. De Lidstaten moeten nationale kindergarantie-coördinatoren aanwijzen en in overleg met alle belanghebbenden, inclusief kinderen, een nationaal actieplan opstellen. Ze moeten dit plan ten laatste voorjaar 2022 ⁶ voorleggen aan de Europese Commissie en daarna om de twee jaar verslag uitbrengen.

In alle beleid moet het belang van het kind voorop staan, moet rekening gehouden worden met intersectionele factoren die bepaalde groepen kinderen extra kunnen bezwaren en moet het genderperspectief worden geïntegreerd: “er aldus rekening mee houdend dat bij de bestrijding van kinderarmoede en het bevorderen van gelijke kansen een verschil is tussen de situatie van meisjes en van jongens”. Voor de uitvoering van de EU Kindergarantie kunnen de Lidstaten een beroep doen meerdere EU-fondsen.

Besluiten over telewerken

De COVID-19 pandemie heeft telewerken sterk aangestuurd. Uit enquêtes blijkt dat telewerken ook na de pandemie zal blijven bestaan.⁷ De bedrijfsreglementen, collectieve overeenkomsten en arbeidswetgeving zijn echter vaak nog aangepast aan deze nieuwe realiteit. De Raad stelt daarom voor om samen met de sociale partners passende maatregelen voor telewerken uit te werken, zodat problemen die samenhangen met telewerken kunnen worden aangepakt. In de [besluiten](#) benadrukt de Raad dat zowel de voordelen als potentiële risico's van telewerken

⁴ Interinstitutioneel dossier: 2021/0070(NLE); ST/9106/2021/INIT; [EUR-Lex - 32021H1004](#).

⁵ “Kinderen in nood zijn personen jonger dan 18 jaar die met armoede of sociale uitsluiting worden bedreigd. Daaronder wordt verstaan kinderen die deel uitmaken van een huishouden waar armoede dreigt of dat te maken heeft met ernstige materiële en sociale deprivatie, of met een zeer lage arbeidsintensiteit.”

⁶ Uiterlijk 9 maanden na de vaststelling van deze aanbeveling.

⁷ Bronnen: Eurofound (2020), "Living, working and COVID-19", COVID-19 series en "Telework in the EU before and after the COVID-19: where we were, where we head to", Science for Policy Briefs.

bekeken moeten worden. Hij herinnert aan bestaande relevante wetgeving, overeenkomsten en besluiten en verzoekt de Europese Commissie om na te gaan in welke mate de bestaande arbeids- en sociale wetgeving in de EU behoorlijke arbeidsvoorwaarden voor telewerkers waarborgt en om onderzoek, kennisdeling en de uitwisseling van goede praktijken inzake telewerken te bevorderen.

Aan de Lidstaten wordt gevraagd om in hun strategieën en beleid in verband met telewerken de kansen die dit biedt aan te grijpen en de risico's die ermee samenhangen aan te pakken. De Lidstaten worden verzocht te overwegen om:

- nationale actieplannen of strategieën aan te nemen die de mogelijkheden en risico's van telewerken aanpakken, rekening houdend met het genderperspectief; of om het genderperspectief op te nemen in bestaande strategieën;
- het bestaand beleid over telewerken aan te passen of om richtsnoeren aan te reiken i.v.m.: gezondheid en veiligheid, organisatie en monitoring van de arbeidstijd, doeltreffende controles door de arbeidsinspectie, computers en ander materiaal, risico's voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, gelijke kansen op opleiding en carrièreontwikkeling, onkostenvergoeding en het bevorderen van de dialoog tussen werkgevers en werknemers;
- sterker in te zetten op de uitvoering van de aanbeveling van de Raad over de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen,⁸ rekening houdend met de dynamische veranderingen in de arbeidsbetrekkingen;
- goede praktijken inzake telewerken te identificeren en te bevorderen, met name, hybride telewerkmodellen en om de toepassing daarvan door werkgevers te ondersteunen;
- initiatieven te nemen die de arbeidsinspectie en de gezondheid en veiligheid op het werk in samenhang met telewerken, versterken.

De sociaaleconomische impact van COVID-19 op gendergelijkheid

De Raad [besluit](#) dat de COVID-19 pandemie en de lockdown maatregelen ernstige negatieve gevolgen gehad heeft voor zowel vrouwen als mannen, maar dat vrouwen er evenwel harder door getroffen werden en worden in samenhang met structurele genderongelijkheden in de samenleving zoals de oververtegenwoordiging van vrouwen in de gezondheids- en zorgsector, de detailhandel en de horeca, de genderloonkloof en de zorgkloof tussen vrouwen en mannen.

De Raad verzoekt de Lidstaten en de Commissie om naargelang hun bevoegdheden stappen te zetten die de nadelige impact op lange termijn van de COVID-19 crisis voor vrouwen verzacht, om structurele vormen van genderongelijkheid aan te pakken en om gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen te integreren in het herstelbeleid en in nationale regelgeving en instrumenten i.v.m. de uitvoering van de Europese structuurfondsen, rekening houdend met intersectionaliteit en meervoudige discriminatie en steunend op data verkregen door inzet van genderanalyse-instrumenten, genderonderzoek (o.m. over de gendergevolgen van de COVID-19-pandemie), naar sekse uitgesplitste gegevens en kwalitatieve en kwantitatieve gendergelijkheidsindicatoren..

De Raad vraagt om het proces van gendermainstreaming te versterken en somt een reeks mogelijke maatregelen op die Lidstaten kunnen nemen in uitvoering van de gendermainstreaming in het herstelbeleid. Bijvoorbeeld, maatregelen die tegemoet komen aan specifieke behoeften van vrouwen in zwaar getroffen sectoren (detailhandel, horeca, toerisme); die de status van werknemers in gezondheids- en zorggerelateerde beroepen en sectoren verbeteren; die de publieke infrastructuur, voorzieningen en diensten voor georganiseerde zorg en voor de aanpak van partnergeweld en intrafamiliaal geweld en online

⁸ Aanbeveling van de Raad van 8 november 2019 met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen 2019/C 387/01; ST/12753/2019/INIT; [EUR-Lex - 32019H1115\(01\)](#).

geweld verbeteren, die verzekeren dat alle werknemers, inclusief telewerkers, dezelfde carrièremogelijkheden hebben, m.i.v. gelijke toegang tot leidinggevende en besluitvormingsposities; die vooroordelen in functiewaarderingssystemen effectief bestrijden en mensen bewust maken van de waarde van onbetaalde en betaalde zorgtaken voor de duurzaamheid van onze samenlevingen en economie en die het aantal en de rol van vrouwen op vlak van besluitvorming te vergroten, waaronder de besluitvorming in respons op de COVID-19 crisis.

De Raad onderstreept het belang van de ontwikkeling van een beleidskader dat de combinatie werk, gezin en privéleven aanpakt en de gelijke verdeling van onbetaalde en betaalde arbeid tussen vrouwen en mannen bevordert. Een dergelijk kader voorziet voldoende betaalbare en kwaliteitsvolle opvang voor kinderen en afhankelijke personen, hoogwaardig onderwijs, flexibele, gezonde en redelijke werkregelingen en mogelijkheden voor werknemers om hun werktijden tijdelijk te verminderen of aan te passen, alsook het wegnemen van financiële obstakels die de ongelijke verdeling van onbetaalde en betaalde arbeid tussen vrouwen en mannen bestendigen.

De Raad verzoekt om onderzoek te voeren naar de waarde van onbetaalde zorg en om dit desgevallend op te nemen in macro-economische en arbeidsmarktanalyses, alsook bij het uitstippelen van het arbeids- en werkgelegenheidsbeleid. Hij vraagt om aanvullende indicatoren te ontwikkelen voor het meten van macro-economische prestaties, daarbij rekening houdend met betaalde en onbetaalde zorg, de zorgeconomie en genderkloven in tijdsbesteding en om onderzoek te verrichten naar de aard van genderstereotypen en de gevolgen daarvan voor gendergelijkheid, met name op het gebied van werkgelegenheid.

De Raad wijst verder op het belang van doeltreffende maatregelen om de horizontale en verticale segregatie in onderwijs, opleiding en beroepen op alle niveaus aan te pakken, met bijzonder aandacht voor de toegang van vrouwen en meisjes tot ICT en STEM studierichtingen en sectoren⁹ en op het belang van gerichte maatregelen voor de bestrijding van seksisme en genderstereotypen en van alle vormen van geweld op vrouwen en meisjes, m.i.v. partnergeweld, huiselijk geweld, onlinegeweld en -intimidatie.

Besluiten van het Europees Parlement

Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten

Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) behoort tot de bevoegdheid van de Lidstaten, maar als mensenrecht vormen ze een gemeenschappelijke EU-uitdaging. Uit talrijke rapporten blijkt dat tijdens de COVID-19 lockdown de SRGR-dienstverlening beperkt was en soms opgeheven werd, waardoor er geen of slechts beperkte toegang was tot essentiële diensten zoals: anticonceptiva en abortus, hiv- en soa-testen, preventie van vrouwelijke genitale verminking, reproductieve kankerscreenings en respectvolle moederschapzorg. Dit alles heeft verregaande gevolgen gehad voor het fundamentele recht van vrouwen op lichamelijke autonomie.

In dit [besluit](#)¹⁰ roepen de parlementairen de Lidstaten op om alle juridische, beleidsmatige, financiële en andere obstakels voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten op te heffen en om maatregelen te nemen die voor iedereen toegang tot een volledig aanbod van hoogwaardige, uitgebreide en toegankelijke SRGR diensten verzekeren, m.i.v. toegang tot menstratieproducten, tot kwaliteitsvolle anticonceptiemiddelen en tot veilige en legale abortus.

⁹ STEM staat voor Science, Technology, Engineering, Mathematics

¹⁰ Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de EU, in verband met de gezondheid van vrouwen, [P9_TA\(2021\)0314](#), (2020/2215(INI)), 24/06/2021.

De parlementsleden vragen de Lidstaten om wetgeving aan te nemen die de fysieke integriteit, keuzevrijheid en zelfbeschikking van personen met een handicap inzake hun seksuele en reproductieve leven waarborgt, evenals wetgeving die ervoor zorgt dat interseksuele personen in de kinderjaren niet onderworpen worden aan niet-essentiële medische of chirurgische behandelingen. Ze verzoeken om de zogenaamde verzorgings- en tamponbelasting af te schaffen door hierop het vrijstellings- of 0% BTW tarief toe te passen en om te zorgen voor universele toegang tot wetenschappelijk nauwkeurige, niet-veroordelende seksuele voorlichting en informatie over seksuele en reproductieve rechten en gezondheid voor alle kinderen in het basis- en secundair onderwijs.

De Lidstaten moeten de hiaten in de SRGR-dienstverlening die door COVID-19 aan het licht zijn gekomen aanpakken, met bijzondere aandacht voor gemarginaliseerde groepen. Aan de Commissie wordt gevraagd om gemeenschappelijke Europese normen te ontwikkelen op het gebied van moederschaps-, zwangerschaps- en geboortegebonden zorg en om de bescherming van SRGR te bevorderen via de volgende [EU gezondheidsstrategie](#).

Gendergelijkheid in STEM-onderwijs en -loopbanen

Op 10 juni aanvaardde het Europees Parlement een [verslag](#) ¹¹ over de bevordering van gendergelijkheid in STEM onderwijs en loopbanen. Hierin worden de Lidstaten aangespoord om grotere deelname van vrouwen en meisjes aan STEM-studies en loopbanen op te nemen in hun actieplannen voor gendergelijkheid, met daarin nadruk op: bestrijden van schadelijke genderstereotypen, betere instroom in onderwijs, betere combinatie van leven en werken, non-discriminatie op de arbeidsmarkt, grotere zichtbaarheid van vrouwen als rolmodel en verplichte transparantie van het loonbeleid.

De parlementairen onderstrepen het belang van de integratie van genderbewustzijn in de opleidingen en vervolgopleidingen voor leerkrachten en ze manen de Lidstaten aan om te investeren in de vaardigheden van (STEM)leerkrachten in het lager en middelbaar onderwijs om hen te helpen onbewuste vooroordelen die meespelen in hun manier van lesgeven te helpen herkennen en om alle lerenden gelijk te betrekken bij de lessen. Lidstaten zouden daarnaast nieuwe kanalen moeten creëren voor meisjes om hun interesse in STEM gaande te houden en/of te wekken en om te verzekeren dat digitale opleidingen alle meisjes met een potentiële interesse in STEM bereiken.

Lidstaten zouden verder investeren in formele en niet-formele opleidingen, in levenslang leren en beroepsopleidingen voor vrouwen én in een gepast evenwicht tussen werk en leven d.m.v. langere vaderschapsverloven en betaalde en niet-overdraagbare ouderschapsverloven, betere moederschapsverloven, kinderopvang, flexibele arbeidstijden en telewerken. De [balans werk-leven Richtlijn](#) zou volledig omgezet moeten worden in het beleid van de Lidstaten.

De parlementairen betreuren het tekort aan vrouwen in leidinggevende posities in STEM-loopbanen en ze onderstrepen het belang van meer vrouwelijke rolmodellen. Ze herhalen hun oproep aan de Raad en de Lidstaten om de [Richtlijn over de vertegenwoordiging van vrouwen in raden van bestuur van beursgenoteerde bedrijven](#) ¹² goed te keuren en om streefdoelen inzake genderevenwicht in besluitvormingsorganen vast te leggen. Ze roepen alle relevante actoren op om discriminatie bij aanwerving aan te pakken, om een zero tolerantiebeleid voor

¹¹ Verslag over de bevordering van gendergelijkheid in onderwijs en loopbanen op het gebied van wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM); (2019/2164(INI)); P9_TA(2021)0296 ; 10.06.2021.

¹² Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de verbetering van de man-vrouwverhouding bij niet-uitvoerende bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen en daarmee samenhangende maatregelen /* COM/2012/0614 final - 2012/0299 (COD) */; [EUR-Lex - 52012PC0614](#).

seksuele pesterijen en seksisme te voeren en om de genderkloven in STEM-sectoren zoals AI en cyberbeveiliging – waar slechts 12% en 20% van de werkenden vrouw zijn – op te heffen door gerichte maatregelen, zoals toegang tot kredieten voor startups o.l.v. vrouwen en quota. Aan de Commissie vragen ze om gendergelijkheid in STEM te bevorderen via sensibiliseringscampagnes en andere initiatieven die obstakels voor gendergelijkheid in de academische wereld en op de arbeidsmarkt verminderen.

Interessante publicaties

De impact van telewerken op werknemers en de samenleving

Deze [studie](#)¹³ van de diensten van het Europees Parlement schetst een beeld van recente trends in telewerken en digitaal werken en van de gevolgen daarvan voor werknemers, werkgevers en de samenleving, met oog voor zowel positieve als negatieve gevolgen. De onderzoekers identificeren de uitdagingen die dit inhoudt voor de beleidsvorming en besteden daarbij bijzonder aandacht aan de aspecten van toezicht, monitoring en mentaal welzijn van werkenden. De studie bevat ook een overzicht van belangrijke wetgeving en beleidsmaatregelen die op EU en nationaal niveau genomen werden, met als opzet om zo mogelijke beleidsopties op EU-niveau te kunnen identificeren. In bijlage zijn casestudies opgenomen van vijf EU-landen: Finland, Duitsland, Ierland, Italië en Roemenië.

De impact van de COVID19 op vrouwen en armoede van vrouwen

Deze [studie](#)¹⁴ van de diensten van het Europees Parlement is een steekproef, waarin voor vijf Lidstaten (Duitsland, Frankrijk, Italië, Polen en Zweden) onderzocht wordt welke de gevolgen waren van de COVID-19 pandemie voor vrouwen op vlak van gelijke toegang tot de economie, met aandacht voor de 'vrouwzijde' van de recessie en de beschikbaarheid van kinderopvang. Er is aandacht voor intersectionele aspecten van de crisis, met name: de gevolgen voor vrouwen met een laag inkomen, voor oudere vrouwen en voor alleenstaande moeders. Geweld (de pandemie in schaduw), reproductieve rechten in een context van beperkte toegang tot gezondheidszorg en deelname van vrouwen aan de besluitvorming worden eveneens onderzocht. Het onderzoek bevat enkele beleidsaanbevelingen over gendergelijkheid, die als geleerde lessen voor toekomstige crisissen meegenomen zouden moeten worden door de Lidstaten.

Verslag over langdurige zorg (2021)

Dit gezamenlijk [rapport](#) van de Europese Commissie en het Comité voor sociale bescherming brengt heel wat nieuwe informatie aan over langdurige zorg, waaronder het eerste gedetailleerd overzicht van het beleid in de Lidstaten op dit domein. Het bevat ook een analyse van de toenemende behoefte aan langdurige zorg in de EU in samenhang met een steeds ouder wordende bevolking: tegen 2050 zullen er meer dan 8 miljoen mensen met een zorgbehoefte bijkomen en zullen de financiële noden om deze zorg te betalen significant toenemen. Nu al is het zo dat meer dan 2/3de van de ouderen mensen geen beroep doet op de zorg die ze nodig hebben omdat ze deze niet kunnen betalen. Langdurige zorg is een 'vrouwenkwestie': vooral vrouwen hebben langdurige zorg nodig (33% vrouwen in vergelijking met 19% mannen) en de meeste zorgverstrekkers zijn eveneens vrouwen, die als professional vaak botsen op moeilijke werkomstandigheden en lage lonen, wat leidt tot tekort aan

¹³ At a Glance (2021) The impact of teleworking and digital work on workers and society - [PE 662.907](#).

¹⁴ COVID-19 and its economic impact on women and women's poverty. Insights from 5 European Countries - [PE 693.183](#).

gegadigden op de arbeidsmarkt. De besluiten van het verslag werden goedgekeurd op de EPSCO Raad van 14-15 juni 2021.

Rapport over de adequaatheid van de pensioenen (2021)

Dit is het vierde [verslag](#) van de Europese Commissie en het Comité voor sociale bescherming over de levensstandaard van oudere mensen, met daarin ook aandacht voor de evolutie van het inkomen van oudere mensen en voor de impact van de toekomstige pensioenhervormingen hierop. Er wordt vastgesteld dat hoewel het pensioeninkomen lager ligt dan het inkomen uit arbeid, er in de meeste Lidstaten, dankzij de pensioenen en de gehanteerde belastingen, minder armoede en inkomensongelijkheid is onder ouderen dan bij mensen in de werkende leeftijd. Tegelijk manifesteert de genderongelijkheid zich meer uitgesproken op oudere leeftijd. De pensioenen van vrouwen halen de pensioenen van mannen slechts zeer langzaam in en vele vrouwen, vooral vrouwen ouder dan 75 jaar, hebben een armoederisico. In de toekomst zullen langere werkjaren cruciaal zijn voor behoud van toereikende pensioenen. De besluiten werden goedgekeurd op de EPSCO Raad van 14-15 juni 2021.

Eurofound jaarboek 'Living en working in Europe 2020'

In het jaarboek '[Living and working in Europe 2020](#)'¹⁵ staat de impact van de COVID-19 pandemie op het sociale en economisch leven in de Unie centraal. Het agentschap noteert en beoordeelt de gevolgen van de lockdown maatregelen voor de arbeidsmarkt, de tewerkstelling, de organisatie van arbeid en leven én de levenskwaliteit van vrouwen en mannen.

Het bevat informatie over sociaaleconomische ontwikkelingen die een grote invloed zullen hebben op het herstel en de transitie naar een groene en digitale toekomst, zoals: opkomende vormen van werken en tewerkstelling (telewerken, platformwerk), toegang tot bijkomende voordelen en opleidingen, tot openbare diensten, gezondheid en zorg, gendergelijkheid en het belang van participatie van werkenden, van sociale dialoog en van aandacht voor welzijn.

In een apart hoofdstuk wordt in detail ingegaan op diverse aspecten van de genderdimensie van de economie en de samenleving, met aandacht voor: het bevorderen van gendergelijkheid, genderpatronen in arbeidsmarktsectoren en tewerkstelling, het verband tussen gender en jobkwaliteit, onevenwichten in de deelname aan betaalde arbeid en in de werk-leven balans, de genderloonkloof en het risico om de fragiele vooruitgang die op vlak van gendergelijkheid bereikt werd, te verliezen.

In het laatste hoofdstuk buigt het agentschap zich aan de hand van enkele kernvragen in verband met tewerkstelling, waardig werk, gendergelijkheid en gelijkheid over de te maken keuzes en mogelijke toekomstige scenario's voor de Europese Unie. De kernvragen – een Unie zonder jobs? een gendergelijke toekomst? Een Unie van gelijkheid? Waardig werk? – betekenen tegelijk een uitdaging voor het beleid.

Convergentie op gebied van gendergelijkheid in de EU

In dit gemeenschappelijk [onderzoek](#)¹⁶ van Eurofound en EIGE wordt op basis van de [Gender Equality Index](#) bekeken welke convergerende trends er in de EU waren op vlak van gendergelijkheid voor de periode 2010-2018. De algemene vaststelling is dat er een geringe vermindering is van de verschillen tussen de Lidstaten, maar dat het voortgangproces traag vorderde, met grote verschillen tussen de Lidstaten. Vooral in de landen die in 2010 al achterophinkten op vlak van gendergelijkheid verliep de vooruitgang trager dan het EU

¹⁵ Eurofound (2021), Living and working in Europe 2020, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

¹⁶ Eurofound and EIGE (2021) Promoting social cohesion and convergence Upward convergence in gender equality: How close is the Union of equality?, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

gemiddelde, waardoor hun achterstand verder toenam. De onderzoekers stellen dat het belangrijk is om de evolutie van deze verschillen tussen de Lidstaten te begrijpen en om zicht te krijgen op de impact die dit heeft voor de economische en sociale convergentie in de Europese Unie.

De COVID-19 crisis dreigt behaalde positieve resultaten voor gendergelijkheid onderuit te halen, vooral in landen waar er minder sociale en economische gelijkheid tussen vrouwen en mannen was en waar het meest vooruitgang geboekt werd. Maatregelen om de pandemie te bedwingen hebben bovenmatig zwaar gewogen op de tewerkstelling van vrouwen en op de onbetaalde arbeid die vrouwen verrichten. De crisis bedreigt niet enkel gendergelijkheid in de Lidstaten, maar kan ook leiden tot toenemende verschillen tussen de Lidstaten op dit vlak. Ook daarom is het van cruciaal belang dat de Lidstaten verzekeren dat de maatregelen voor de heropbouw gendergevoelig zijn en gendergelijkheid bevorderen door:

- te investeren in door vrouwen gedomineerde sectoren die van groot belang gebleken zijn tijdens de crisis (gezondheidszorg, onderwijs en sociaal werk), maar waar de arbeidsomstandigheden en lonen ondermaats zijn en door te garanderen dat niet-standaard, flexibele en informele vormen van werk beter betaald en geformaliseerd worden en onder de sociale bescherming vallen.
- maatregelen te nemen voor een betere verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid tussen vrouwen en mannen en voor een grotere betrokkenheid van vaders in de zorg voor de kinderen zoals het verhogen van de vergoedingen voor ouderschapsverlof en het vergroten van het niet-overdraagbare deel van dit verlof.
- te zorgen voor een genderevenwicht in besluitvormingsorganen en voor het mee in rekening nemen van genderverschillen in de respons op de crisis.
- segregatie in onderwijs en op de arbeidsmarkt aan te pakken via acties die de aanwezigheid van vrouwen in door mannen gedomineerde sectoren zoals STEM of ICT verhogen en die meer mannen toeleiden naar door vrouwen gedomineerde sectoren zoals de zorgsector en het onderwijs. Hierbij moet zowel aandacht gaan naar het onderwijssysteem als naar de omstandigheden op de arbeidsmarkt die deze segregatie bestendigen.

En verder

EIGE, [Quotas can turbocharge progress on gender balance in politics and business](#). Aan de hand van cijfers wordt de impact van quota voor de deelname van vrouwen aan de politieke en economische besluitvorming geschetst, met vergelijkende gegevens en grafieken voor de EU-lidstaten en voor 7 andere staten die eventueel zullen toetreden tot de Unie.

EIGE, [Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic](#) schetst de uitdagingen voor gendergelijkheid op korte en op lange termijn in samenhang met de COVID-19 crisis, met focus op: de toestand op de arbeidsmarkt, arbeidsregelingen en inkomen, de gevolgen voor de genderrollen en de werk-leven balans van werkenden en de rol van tewerkstelling ondersteunende maatregelen en herstelmaatregelen. De COVID-19 crisis en het gebrek aan een gendergelijkheidsperspectief in het beleid op korte en lange termijn creëren het risico om bestaande genderongelijkheid te bestendigen en zelfs leiden tot achteruitgang en terugval van de geboekte vooruitgang in de EU.

EIGE statistische nota's over de man-vrouw evenwichtige aanwezigheid in economische en politieke besluitvormingsorganen: [Gender balance in corporate boards 2020](#) (met data over centrale banken en Europese financiële instellingen); [Gender balance in politics 2020](#) (data over parlementen en regeringen) en over verschillen in de toegang tot ouderschapsverlof in de Lidstaten van de EU: [Who's eligible for parental leave ?](#) (meerdere fact sheets).

Raad van Europa (COE)

10 jaar Verdrag van Istanboel

Op 11 mei vierde de Raad van Europa het tienjarig bestaan van het [Verdrag van Istanboel over het bestrijden van geweld tegen vrouwen en van intrafamiliaal geweld](#).¹⁷ Naar aanleiding van die verjaardag werd een [conferentie](#) georganiseerd met als doel: de politieke wil van staten om het verdrag van Istanboel volledig uit te voeren opnieuw bevestigen en de interesse van andere stakeholders, media en ngo-vertegenwoordigers van staten die nog geen partij zijn bij het verdrag opwekken. Er werd ook ruim aandacht besteed aan de implementatie van aanbeveling [CM/Rec\(2019\)1](#)¹⁸ van het Ministerieel Comité van de Raad van Europa over het voorkomen en bestrijden van seksisme en aan de campagne '[Seksisme. Zie het. Benoem het. Stop het](#)'.¹⁹ De conferentie kan nog steeds [online](#)²⁰ bekeken worden.

Naar aanleiding van de verjaardag van het verdrag werd ook een [webpagina](#) gecreëerd, met daarop heel wat interessante informatie zoals: [basiskennis](#) over het verdrag, [mijlpalen](#) in het 10-jarig bestaan van het verdrag, [belangrijke publicaties](#) (bijkomende uitleg bij bepaalde artikels van het verdrag, uitspraken van het Europees Hof voor de rechten van de mens, rapporten en uitspraken van het monitoring comité bij het verdrag (GREVIO) een bevattelijke [brochure](#)...) en informatie de [mogelijke rol van niet-gouvernementele organisaties](#).

GEC-werkgroep 'migrantenvrouwen'

Om concreet uitvoering te geven aan de [gendergelijkheid strategie](#) van de Raad van Europa, meer bepaald, de strategische doelstelling 'de rechten van migranten, vluchtelingen en asielzoekende vrouwen en meisjes beschermen' werd binnen de [Commissie Gendergelijkheid \(GEC\)](#) van de Raad van Europa een werkgroep opgericht: [GEC-MIG](#).²¹ De werkgroep kreeg de opdracht om voor het Ministerieel Comité van de Raad van Europa een aanbeveling voor te bereiden over migranten- en vluchtelingenvrouwen, met name: om uitgaande van de [ministeriële aanbeveling Rec\(79\)10](#) te onderzoeken welke de noden en hiaten zijn die aangepakt zouden moeten worden.

Op 27 en 28 april 2021 kwam de GEC-MIG-werkgroep voor de derde keer samen. De werkgroep onderzocht de ontwerp tekst van de [bijlage](#) bij de aanbeveling en de amendementen die de Lidstaten en andere deelnemende landen ingediend hadden. Er werd gedebatteerd over kwesties zoals het gebruik en de betekenis van het begrip 'gender' en gendergebonden vervolging, over niet-discriminatie, intersectionele kwesties, toegang tot het gerecht voor migranten, vluchtelingen en asielzoekende vrouwen en meisjes, opsluiting en bescherming.

¹⁷ Council of Europe [Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence](#); No. 210; Istanbul, 11/05/2011; entry into force 01/08/2014.

¹⁸ Preventing and combating sexism, Recommendation CM/Rec(2019)1 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe 27 March 2019.

¹⁹ Op [www.vrouwenraad.be](#) vind je meer informatie over [ministeriële aanbeveling CM/Rec\(2019\)1](#), o.m. een [fact sheet](#) met voor Vlaanderen/België relevante data over seksisme, een [samenvatting](#) en [PowerPoint presentie](#) van de aanbeveling en een link naar de Nederlandse versie van de [campagne 'Seksisme. Zie het. Benoem het. Stop het'](#) van de Raad van Europa.

²⁰ <https://vimeo.com/556162419>

²¹ In de GEC-MIG-werkgroep zitten vertegenwoordigers uit 8 Lidstaten (Frankrijk, Griekenland, Italië, Malta, Oostenrijk, Portugal, Servië, Slovaakse Republiek) van wie de onkosten voor deelname gedragen worden door de Raad van Europa. De andere Lidstaten mogen op eigen kosten vertegenwoordigers sturen naar de vergaderingen. De GEC-MIG-werkgroep heeft een mandaat om tweemaal per jaar te vergaderen in de periode 2020-2021.

Op de [webpagina](#) van de werkgroep vindt u de documenten over de werkzaamheden van GEC-MIG, m.i.v. teksten van presentaties, ontwerp teksten van de aanbeveling, de verslagen van de vergaderingen en andere relevante documenten en besluiten. De volgende vergadering van de GEC-MIG-werkgroep is gepland op 31 september en 1 oktober 2021.

Maak van gendergelijkheid in het recht een realiteit.

In deze [publicatie](#) vind je een overzicht van alle aanbevelingen van het Ministerieel Comité van de Raad van Europa over gendergelijkheid.²² De aanbevelingen van het Ministerieel Comité drukken de gedeelde opinie van regeringen over dit onderwerp uit en betekenen zo nieuwe standaards voor de benadering van gendergelijkheid en het gendergelijkheidsbeleid in de Lidstaten van de Raad van Europa. Ze vormen de basis voor de ontwikkeling van wetgeving en beleid, hoewel ze niet de juridisch bindende kracht van verdragen hebben. Hieronder vindt u een overzicht van de aanbevelingen van het Ministerieel Comité.

CM/Rec(2019)1	Over het voorkomen en bestrijden van seksisme
CM/Rec(2017)9	Over gendergelijkheid in de audiovisuele sector
CM/Rec(2015)2	Over gendermainstreaming in de sport
CM/Rec(2013)1	Over gendergelijkheid en de media
CM/Rec(2012)6	over de bevordering van de rechten van vrouwen en meisjes met een beperking
CM/Rec(2010)10	over de rol van vrouwen en mannen bij conflictpreventie, conflictoplossing en in vredesopbouw
CM/Rec(2008)1	Over genderverschillen in het gezondheidsbeleid
CM/Rec(2007)17	Over standaarden en mechanismen voor gendergelijkheid
CM/Rec(2007)13	over gendermainstreaming in het onderwijs
Rec(2003)3	over evenwichtige deelname van vrouwen aan politieke en publieke besluitvorming
Rec(2002) 5	Over de bescherming van vrouwen tegen geweld
Aanbeveling No. R (98)14	Over gendermainstreaming
Aanbeveling No. R (96)5	Over de combinatie van arbeid en gezinsleven
Aanbeveling No. R (90)4	Over het bannen van seksisme in het taalgebruik
Aanbeveling No. R (85)2	Over wettelijke bescherming tegen seksdiscriminatie
Aanbeveling No. R (79)10	Over migrantenvrouwen

²² Artikel 15.b van het Statuut van de Raad van Europa machtigt het Ministerieel Comité om onder vorm van aanbevelingen aan de regeringen van de Lidstaten van de Raad van Europa, gemeenschappelijk beleidslijnen over bepaalde kwesties uit te tekenen.